

Debrecen 1869
67-73. n. sz.
a hírből

53, 54. n. sz.
hírből

1869.

41. szám.

Csütörtök, augusztus 26.

Előfizetési árak:

Helyben
Félévre 6 ft.
Három hónapra 3 „

Postán küldve:
Félévre 7 ft.
3 hónapra 5 „ 50 kr.

Egyes szám
10 kr.

DEBRECZEN

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

Megjelen hetenkint ötször, hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön, szombaton.

Előfizetési pénz s minden közlemény Főpiaz Vecsegház földszintjére a szerkesztőséghez bérmentve küldendők.

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr.

Terjedelmes és többszöri hirdetés alkusz szerint

Nyilttér: 15 kr. soronként.

Bélyegdíj:

minden bejegyzésért külön 30 kr.

Előfizethetni helyben: **Telegdi K. Lajos** és **Csáthy Károly** könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. Egyébütt a postahivatalok útján.

Debreczen, aug. 26.

○ A Határörvidéknek Magyarországhoz visszacsatoltatása esetére — a mint már irtuk — azt követelik tőlünk Bécsben, hogy a közös költségekhez járulásunk aránya, a mi rövidségünkre, akkép változtattassék meg, hogy az 1867-dik évi XIV-ik törvényzikk szerint a közös költségekből elvállalt 30 százaléknál is többet fizessünk.

Hogy mennyire igazságtalan és boszantó ezen követelés, megtetszik csak abból is, hogy az 1867-dik évi XIV-ik törvényzikk — fájdalom — 10 évre állandósította Magyarországon ezen aránybani fizetési kötelezettségét; annál fogva ama törvény, s az annak alapjául szolgáló egyezmény szerint — a mi hátrányunkra jogilag meg sem változtatható a közös költségek viselésének aránya.

Miért is fizetnénk mi?

Azért-e, hogy jogtalanul eltartóztatták tőlünk eddig a határörvidéket, Magyarország kiegészítő részét?

Azért-e, hogy megjutalmazzuk azon kezdet, mely az ország koronáját megcsontította, s jogtalanul hatalmában tartotta?

Azért-e, hogy a Határörvidék lakosságától a polgári jogok gyakorlatát elvonva, katonai hatalom alatt tartotta, s mintegy rab-szolgálat járma alatt nyomorgatta?

Fordítsuk meg csak a dolgot!

Az 1870-ik évi költségeloirányzat azt mutatja, hogy a határörvidék bevétele többre megy négy millió forintnál.

Ha tehát igaz, hogy a Határörvidék jogilag Magyarországhoz tartozik, a mint Bécsben is elismerik ezt azért, hogy a visszacsatoltatás esetére több fizetést követelnek tőlünk: számoljunk a tőlünk annyi éven át illetéktelenül eltartóztatott jövedelemtől, a mi a Határörvidékből befolyt, s a mi Magyarországon kiesttét illette volna.

Bizonyára, nem az fog kijöni a számadásból, hogy mi fizessünk, hanem az, hogy a Lajthántuli országok pénztára tartozik nekünk a jogtalanul huzott jövedelmet vissza fizetni.

És ezen compensatióknak, ezen követelés kiegyenlítésének be is kellene következni, azon sok, másféle követelés tisztába hozásával együtt, a mi Magyarországtól elvonatott s a telhetlen közpénztárba fordított.

Az 1848-ban kibocsátott 10 millió ft, — egy és két frtos — magyar bankjegyek alapjául szolgáló négy millió ft ércpénz, a mi Bécsbe vándorolt; s több más ilyféle követelés, bizonyosan oly tárgyak, a melyeknek kiegyenlítése iránti lépések megtétele egy erőlyes magyar ministerium elutasíthatlan kötelezése volna; annyival inkább, mert kétségtelen, s számokkal kimutatható igazság az, hogy a bécsi kormány az önkényuralom alatt, soha sem költött Magyarország jólété előmoz-

ditására azon arányban, melyben ez adóval megrovatott; Magyarország ipara, kereskedése, mint valami gyarmaté, mindig nyomva volt, s az adóképeség folyvást apadt, míg a terheltek szaporodtak, s már már elviselhetlenekké váltak . . .

Ausztria azon jogtalan követelésére, hogy még többet fizessünk, mint a törvény megszabja, nem lehet más feleletet adni, mint azt, hogy:

Térítse meg Magyarország részére az ettől jogtalanul elvett jövedelmeket;

Vagy ha csakugyan azt követelik, hogy a törvényben 10 évre meghatározott fizetési kötelezettség mértéke folyvást változás alá essék: mondassék ki, hogy az 1867-ik évi XII-ik és XIV-ik törvények érvénytelenek.

Akkor aztán tudja a nemzet magát mihez tartani; s aligha tévedünk, midőn azt állítjuk, hogy még a kormánypárt sem volna többé, oly terhes egység elfogadására rábirható.

Nem az következik tehát, hogy mi fizessünk többet azért, hogy a Határörvidék Magyarországhoz csatolatik; hanem az, hogy az eddig is jogilag Magyarország kiegészítő részét ezen területből bevett, s Ausztria által tőlünk elvont bevételek nekünk térítessenek vissza.

Sajátságos következtetés; de alapos, jogos; és a Lajthántuliaknak is, de kormányunknak is figyelmére méltó!

Ujdonságok.

— **Műkedvelői előadás.**
A Csokonai szobor alaptöke gyarapítására. Debreczeni színház. Debreczen 1869. Aug. 29. Műkedvelők által adatik: „A Gyöngéd rokonok“. Vigjáték 3 felvonásban. — Irta Benedix; fordította Radnótfay Sámuel. Rendező: Temesváry Lajos ur. Személyzet: Barnau Oszvöld — Bóka László ur, Ulrika, Irmgard testvérei — Keeskés Erzsébet, Farkas Tullia k. asz.nyok, Halten Adelgunda, nagynénje, özvegy — Ferenczy Alajosné urnő; Dietrich, Iduna, ennek gyermekei — Paksy József ur, Fráter Ilka k. a.; Otilia — Halassy Sarolta k. a.; Dr. Wismár Bruno, Barnau barátja — Somogyi Kálmán ur; Offenburg, orvos — Hocholzer Gyula ur; Schumrich — Keeskés Dezső ur; Weithold, udvarmester, Thusznelde házigondviselő, Philippina, Klotild szobaleányok, Barnau házában — Végh Gyula ur, Szikszay Zsanet k. a., Bay Georgine k. a., Farkas Irma k. a.; Inas — Kovács József ur. Történik Barnau kastélyában, egy város közelében.

Kéretnek a t. cz. bérlők helyeik megtartása iránt bezárólag f. hó 28-ig intézkedni, hogy azontul azokkal szabadon rendelkezessünk. Jegyeket válthatni reggeli 9 órától déli 12-ig, délután 3—5 óráig a színházi pénztárnál.

Helyi árak: Alsó és közép páholy 4 ft. Családi páholy 6 ft. Másod emeleti páholy 3 ft. Támlásszék 1 ft. Földszinti zárt-szék 60 kr. Emeleti zárt-szék 50 kr. Földszinti bemenet 50 kr. Karzat 20 kr. Felül fizetések a nyílt számadással együtt közölve — az egylet nevében szíves köszönettel fogadtatnak. Kezdeté 7 órakor, vége fél 10-kor. Kacskovics Iván, választmányi megbízott.

= **Helyőrségi hírek.** Szeptember hó 1-én az itt állomásozó uhlanus lovas ezrednek a vidéken elszállásolva levő 4 százada városunkba érkezik, s itt fog elszállásoltatni. A Habermann féle 39-ik számú gyalog ezred szabadságosai, mintegy ezren a jövő hóra Debreczenbe hivatnak be, s itt 20 napi gyakorlatban fognak részt venni. Október 10-én pedig a most elutazott Jablonszky ezred harmadik zászlóalja jön helyőrségképpen városunkba, így tehát azon tegnap nyilatkozott ohajunk, bárha ne lenne többé; városunknak idegen ajku helyőrsége, nem megy még ezuttal teljesebbé. Október elsejétől kezdve Debreczenben katonai fő-élelmezési raktár is állítatik fel, a n.-váradai és aradi fő-élelmezési raktárak pedig feloszlatatnak. E fő-élelmezési raktárban egy igazgató és három hivatalost lesznek alkalmazva.

= **Több oldalról** panasz érkezett hozzánk a marhavásártéri bormérés árendása ellen, mint aki a vásáron át az egyenesen ő reá utalt szomjas közönséget, a lehető legihatatlanabb, büzös borral tartotta. Ilyet még a bösözrményi vásáron sem mérnek; a mint halljuk a hatóság meg fogja büntetni az árendás urat, bizony meg is érdemi, miért árul rossz portékát jó helyett; vagy nem eléggé szedte még meg magát?

= **Verekedés** a csapó utczaikuton. Hogy az utczaik közkutak mellett, hova a cselédek, mesterinasok estvénekint tömegestől járnak, nem annyira épen a vízmerítéséért mint inkább azért, hogy ott kedvükre kihancsurozhassák magokat, hogy a kutak mellett esténként mily éktelen láрма és káromlás halatszik, azt leginkább a kisesapó-utczai kut mellett lakók tudják csak megmondani. Volt már említés téve ezen rendetlenség felől, a helybeli lapokban, hol ajánlatot is rendszabály annak elhárítására, azonban ez irányban eddig mi sem történt, pedig az erélyes intézkedés elkelne, a mint az a tegnap este a csapó-utczai kutnál történt verekedésből kiténik. — Kardos István asztalos inasai ugyanis valami csapon egy kömives legény feleségével összeveszttek, s azt kegyetlenül elhussangolták, mire a szegény asszony férje segítsége után szaladt, ki a kutra elfutván az inasokat még ott találta, s ezeket ütögetni kezdte, ezek védelmezték magokat, s a csatapaté formális verekedéssé fejlődött; de a hatósági közegnek, mely ezt megakadá-

lyozni igyekezett, vagy e rendetlenkedőket elfogta volna, híre sem volt.

— Az u j o n c z s o r s h u z á s befejeztetett. A polgármesternek mint a törvényhatóság elnökének kellyén kihuzni először egy betűt, a sors az i betűt érte, és az i betűn kezdődő nevek huztak aztán sorsot egymásután, míg ez az öt korosztályon keresztül nem ment. Valószínű, hogy a Debreczenre eső 107 újoncz, a tartalékba eső 10 és a mult évről elmaradt 13, összesen 130 az első korosztályból kitelik; a többi pedig a honvédségbe osztatik be.

— A sorozás szeptember 13-án kezdődik valamint a felszólamlások elintézése is akkor történik. A felszólamlások még mindig elfogadhatnak. Az eddig felszólamlottak száma 120 körül van.

— A színházi festőterem és a raktár már tető alatt és csaknem egészen készen van.

— Tegnap számunkban a „Szerelem bolondjai“ című regény helyett „szerelem ábrándja“ volt írva tévedésből; mit ezenel helyreigazítunk.

— A fiuméi kirándulásban eddigi értesülésünk szerint, városi lakosaink közül részt vesznek: Bánky István, Beke Mihály, Borsos Ferencz, Budaházy István, Buday József, Gelenczey Pál, Gálócsy Gusztáv, Göltl Nándor, Harsányi Sándor, Karap Móríz, Klekner Manó, Móríz Antal, Örvényi Vilmos, Rácz Miklós, Rotschnek Emil, Sárváry Gusztáv, Szöllösy János, Szunyogh Sándor, Tamássy Károly, Török József, Vértessy Lajos.

MUTATVÁNY.

„Adalék Debreczen város történeléhez“ című dolgozathól.

(Folytatás.)

VIII.

A függöny legördülő felben van. Szerepem végére járt. Bueszt veszek téled nyájas olvasó! talán mindenkorra.*) — A végzet utai kifürkészhetlenek.

Camoens, halhatlan emlékü dalmoka Portugalliának, kelet-Indiakon bujdosása közben többnyire egy barlangban készítő „Lousiade“ című örökhirü művét. Majd tengerre szállva, hajótörést szenvedett, s mindene oda veszett. — És ő, életét uszás által megmentendő, költeményét tartalmazó iratait, nehogy azok az irigy habok martalékaivá váljanak, jobb kezében magosan tartva, a

*) Igen sajnálom ha így találja lenni.
A szerkesztőség.

T Á R C Z A.

Az Alföldy család.

(Beszély.)

(Folytatás.)

III.

Oh Julia, Julia! Mi valál te lekemnek ez év elején, és mi vagy most!

Ha ezen év első napján írt naplóm, melynek legkedvesebb tárgya te valál, megtekintem: elfásul e szív, mely minden boldogságát csak benned talál; ingadozik az örökigazság felőli hit lelkemben, s a kétségbeesés és boszu iszonyu képei mélyen vésődnek haldokló szerelmem lángkoporsó árá!

Im itt hevernek előttem, mint az élet gnyeképe, Juliáról ez év első napján naplómba vezetett soraim:

— Ismét letűnt egy év, s mint a tavasz az elkorhadt virágok poraiban új virágot hoz elő: az elmúlt év romjain új év született.

— Istenem! Hányan vannak, kiknek hulló könyeik elrejtik szemeik elől az új év első nappalát; hányan, kikből bilinesaik zörgése elzárja a vigasz és enyhület édes szózatát; hányan, kik a méltánytalan világ vasveszeje útése alatt, roskadozó erővel közelitnek a sírhoz! És én? Ah én boldog vagyok édes Juliám tiszta szerelme érze-

haragos tenger tajtékzó hullámai között, baljával eviczkélt ki nagy nehezen a száraz földre. Végrehazájába jutva, művét közreboesátotta, s azzal megalapította a portugall irodalom dicsőségét. — Mellesleg legyen említve, Camoens nagy inségben halt el, és mert szemérmes volt nemzetétől érdemeinek bérét kéni, hazájának pedig nem jutott eszébe, önszántából adni jutalmat, végső napjaiban utczánkint házról-házra való kéregetéssel tengette nyomoru életét. Jah! ez volt sorsa sok nagy embernek e világon!

Cortez Ferdinánd az, ki Mexico arany tartományát, kisdéd, de merész csapatával a spanyol uradalomnak meghódítá, hos tetteit alig végzette be és már is a kaján irigység folytán hazájába visszahivatott, és ottan senkitől fel sem vétette, nagy szegénységgel küzdött. Amidőn V. Károly német császár és spanyol király, nagy udvari kíséretével, azon aranyalv elborított kocsiokon, mely aranyat Cortez, Mexico város kapuirol szedett volt le, drágakövekkel boglározott fogatokon, Madridból kiindulva az országuton végig rohogott; egy koldus vetette magát az uralkodónak kocsija elé, ily szavakkal:

„Feléges ur! több és gazdagabb tartományokat hódítottam meg Felsegednek, mint amennyit őszeitől kapott, és ime éhel halok meg!“ s e koldus — Cortez volt.

Kepler, ki egyéb roppant tudományossága mellett, a csillagászat terén, addig soha nem hallott, még csak nem is gondolt örök igazságot fedezett fel, élte végén, az éhelhalás ellen az ingolstadt (bajorhoni) jezsuitáknál talált menedéket, kik a nagy tudóst daczára annak, hogy az élte végpercezig hü prote-tánsnak megmaradt — nagy kegyelettel apolták.

A nagy emlékü Sinay Miklós, ki élte végnapjaiban, mert lábköszvényben szenvedett, szobája közepén elterülve írogatá Analectáit, sorsában meleg résztvevő, volt pap és professor társai asztaláról nyert délenkint ebédet, hogy nyomoru életét tengethesse.

Lehet, hogy e férfiak egyben vagy másban elvészthették életirányukat: ám de a nagy embereket hibájukban is — mint a napot foltjai és fagyatkozásai mellett méltányolni kellenék.

Mind Ezeket én, minden egyéb vonatkozás nélkül, tisztán és egyedül azért hozom fel, hogy viszontagságos éltém jó és rossz napjaiban, én is híven gyűjtöttem, s a nem kevés gonddal és sok költséggel össze-zerzett adatokat gondosan megöriztem és megtartottam. És azokból dolgoztam én jelen adaléket. (Folyt. köv.) Sz.

Pesti röppentyük.

(Aug. 24-én.)

„Adtál uram esőt, — de nincs köszönet benne!“

A határvidék kérdésének megoldása önkénytelenül világbíró nagy Sándort juttatja eszünkbe, ki a gordiusi csomót karddal oldá meg.

A kordusi csomójának rövid hübnere az, hogy Kuhn generális, Taaffe osztrák- és Andrássy Lajthánimeni miniszterelnök egy karikába ülnek s kiki saját álláspontjából (amint érdeke hozza magával) teszen majd előterjesztéseket a fennálló

tében! Az én világom a szivvilág. Boldogságom fokozatainak hévmérője: Juliám forró szerelme. Én nem ismerek bajt, mely Juliám tekintetén, mint gyöngye kőd a nap égő fáklyavilágán, el ne enyésznek.

— És mégis, oh én hálátlan! nem istenhez tartoztam volna-e, szent ima és buzgó hála szárnyain, emelkedni mindenekelőtt azon perczben, melyben az ő év az ujba átszakadt?!

— De tehetek-e róla, ha, az ébredés legelső pillanatában, az ő képe tűnik föl előttem; ha nincs gondolatom nincs tettem, melynek főtárgya nem ő volna; ha estveli ima helyett az ő boldogságaérti eszedezés leng ajkaimon; ha legszebb álmokpeim tündérrálynéja az ő alakában jelenik meg előttem, a fekete éj rémes óráiban; ha barátaim, rokonaim és ismerőim iránti érzésem csak árnyazata az én szívemben, mely szivemben Juliámért ég kiolthatatlanul?!

— Én remélem az ég bocsánatát e semleges hibáért!

— Jelenem örömkoszoruit mily kellemesen fonják körül multam viruló nefelejesei!

— Hányszor más rejlik a kebelben, mint a mit a nyelv, e gyáva gép a fülhártyának általad, és hányszor fejezhetjük ki csak ezredrészt is azon öröm — vagy fájérzetnek, melynek hullámain a szív ezen kedély viharlengette gyöngye sajka már már elmerül?!

— Ki tudná leírni, mily boldog a tiszta szerelem a viszonyszerem ölelé karjai közt? — De kitudná lefesteni a vérlüktetés villanyszerü rez-

törvények értelmében, s ha ez előterjesztések „alkotmányos“ uton elintézték, akkor... akkor?... a varasdi két ezredet felosztatik s azok területe fog polgári kormányhatóság alá tartozni, a határvidék többi része pedig, marad úgy mint volt, katonai kormányzat alatt, hol ezentul is úgy tánczolnak a hogy Kuhn generalis ur füttyöl... Jó magyarom! „Nesze semmi, fogd meg jól!“

Ismét egy borzasztó folkialtó jel a coelibatus eltörlése mellett!...

Mindenki tudja, hogy a böles természet husból és vérből s érzékeny csontból alakítja az emberi testet, mely jogait követeli.

A dunakeszi plébános is ép ily csont, hus és vérből képződvén, a természetben ép úgy nem kivétel, mint többi paptársai, kik nőtlenesgre kárhoztatvák.

E boldogtalan ember is forró gerjedelemmel viseltetett szakácsnéja iránt, s midőn az odaváló kántor mint ujkori don Juan a parochián megjelent s a lelkész, imádotjának kezét megkérte, ez hűtlenül elhagyá a papi lakot — s kántorné ifjusszony lett belőle. — A szerencsétlen plébános oly lelki bánatban esett e miatt, hogy elméjében megzavarodott s püspöke által a pesti francziskanusokhoz adatott gondviselés végett. Vasárnap azonban őrizőinek örökös szemeit kijátszván az emé-ztöbe veté be magát, honnan csak fáradsággal szabadíthatták ki s adhatták vissza az életnek.

Társadalmi reform! hol késelel az éji homályban?...

Eszmelánczolatnál fogva e tragikus történet önkénytelenül is eszünkbe juttatja a „szögedi pecsovicz hiradó“-t szerencsétlen klarinétosával a „hulladékböngész“-szel ott az „ellenzék tarlóján.“...

E pecsovicz lap fabrikánsa arra a gondolatra jött, hogy ő is, mint a „Rappel“, „Golois“ és „Opinion nationale“, apróságokat írat, melyek, hogy annál pikánsabbak legyenek, e rovat vezetésére egy szögedi vén kofát fogadott föl, s jaj! annak, ki e vén banyának piaci nyelvére kerül! Ép úgy mint mikor többi kofatársával összemarokodik, úgy megtegez, ha soha sem üritél is vele barátságparhat, csak nyelvének kelepezeje alá juss, — hogy azt sem tudod, merre menekül mosdatlan szája elől. Szó a mi szó, az igazságos bíráló, míg a szögedi zuglap hulladékböngésző anyólkájának a piaci irályból emines calculust adna, addig a „magyar alom“ munkásait, hasonnemü irályért megsecundázná. No pedig a hegymögi lap sem méri laton a szavakat, miket a konyha tündereitől elsajátított, ha úgy kapóra vehet valakit.

No de ez mind onnan van, hogy a „szögedi pecsovicz“ olvasói nagyon vastag türelemmel bírnak, az általunk ismeretlen szerkesztő pedig bizonyos nagyon kényelemszerető ember és saját lapocskáját is resteli áttekinteni, mert különben, átlátva ama példabeszédnek igazságát, hogy: „a ki korpa közé elegyedik.“... stb. s tenne róla, hogy kedvence a gypepe csapassék ki...*)

*) Egy alkalmas szájkosár is megtegné talán a hatását? A szedő.

gését, ki tudná láthatóvá tenni a lélek végletekről végletekre nyargalt eszméjétékát?!

— Mint az első emberpár lelke előtt varázs színben tündeztek fel olykor olykor az édenkertben élvezett legelső tiszta örömek: oly fénylés ragyogja körül kedves Juliámmal viszonyom kezdetén történt kalandaimat, azon különéggel azonban, hogy én nem mint az első emberpár, ezekről emlékeimben, sem a tévedésnek, sem a megbánásnak legkisebb részét sem érzem, — hanem, mint ezüstkoszoru ébenhajfűrtökön, tündöklök lelkem előtt boldog multamnak csillámtüköre.

— Két kert nyílt egymásra. Egyik, melyben én unalmas óráimat a természet egyszerű szépségének csodálásával cserélgetem, — másik V... on, hol a politika száraz mezején kertetészkedni tanultam, a legizletesebben rendezettnek tartatott, — de nem ok nélkül, mert annak virágait egy ritkaszép kertészleány gyöngye kezei ápolák.

— Egy szép nyári reggelen épen kertem virágait nézegettem, midőn a másik kert ajtónyílását észrevettem. Áttekinték. A szép kertész leány lépett azon be, kit már sokszor nézdeltem kertemből; egy darabig közönyös valék iránta, később? kertem virágai mindig szebbek lőnek szemeim előtt, s alig ébredék álmaimból, valami ellenállatlan vonzalom ragadott engem a kertbe, mint gondoltam, virágaim szépsége, s mint később észrevehem, a szép leány nézdelése végett.

(Folyt. köv.)

Debreu 1869
67-73. májz
a hegyből

53, 54. májz
hegyből

Belföld.

* A mezőhegyesi ménintézet még ma is kétféjű sasos pecséttel látja el hivatalos iratait. Ha az említett ménintézet, csakugyan m. kir. intézet, nem értjük miért használ idegen pecsétet?

* Halas városa a felekezeti-nélküli iskolákat elfogadta.

* A kolosmonostori országos gazdasági tanintézet f. é. november 1-én fog megnyitni.

** Vöröskőn Zalamegyében egy szegény ember szénáját eladván, jámbor örömmel igyekezett hazafelé, de utközben rablók támadták meg, s bejött kis pénzeszkéjétől megfosztották. Az embertelen zsványok azon este bementek a vöröskői uradalomhoz tartozó, de attól távol eső házikóba, hol az uraság cséplői laknak s azt tökéletesen kirabolták. Majd dobri helységbe is bementek és szántó-úevü birtokostól két lovat s kocsit raboltak el.

* A jászkerületi honvédegyet Jászberényben honvédelmeket állított. Az emlékszóbor ez évi október hó első felében fog ünnepélyesen leplezteni.

* Mostanában annyi a tűz eset, hogy alig győzzük egyik szerencsétlenséget a másik után közzétenni. Így Baranyamegyében Albert falun 42 ház leégett. Vasmegeyi csákon pedig 33 ház. Továbbá a Nógrádmegyében fekvő Bakó pusztán elhamvadt 7 lak és 4 gazdasági épület. A kár itt 8000 ftra megy.

Külföld.

= Beust sürgönyének azon pontja, hogy gr. Wimpfen utasított, a porosz külügyminiszteriummal a személyes érintkezés újból megkezdni, Berlinben csaknem általánosan Ausztria barátságos közlekedése jeleként tekintetik. A hivatalos porosz lapok egyelőre beszüntették csatározásait, sőt a „Kreuzzeitung“ még tovább megy, úgy hogy alig lehet reá ismerni. Gróf Beustot, egy bécsi levélben egészen tisztá a mossa, s azt állítja, hogy a gróf Beust szájába adott szavakat, — hogy Ausztria a békejobbot nyújtotta, de azt Poroszország nem fogadta el — gróf Beust a delegatiónk bizottmányában egyáltalában nem is mondta. Aztán elszámolja gróf Beustnak úgy közvetlen, mint közvetett közlekedési kísérleteit, a mint azt a birodalmi cancellár egy föltanu szerint a bizottmányban idézte. — Mindezekre csak az e megjegyzésünk van, hogy a „Kreuzzeitung“ aligha nem par ordre de mufti — változtatta meg így egyszerre hangját.

= A zsinat ellenében a porosz kormány mindig határozottabb állást foglal el. A „Z. C.“ írja: „Azon esetnek, ha a római zsinaton oly határozatok hozhatnának, melyek az állam és egyház közti békét háborgatnák, a kormány felhiva fogja magát érezni oly törvényhozási ajánlatokat tenni az országgyűlés előtt, melyek az állam és egyház közti egyetértés veszélyeztetését megakadályozzák.“

Különfélék.

= Nem jó a tüzzel játszani. A mult napokban a párisi hippodromban az utolsó előadás alkalmával a néző közönség igen szomorú és mondhatni irtózatossá látványban részesült. — Négy óraker mint rendszeren a nagy oroszlan kalit hozatott be a köröndbe. — Mind a négy oroszlan nyugodtan járt abban fel és alá, bár előtte való nap igen megvadultak, úgyhogy maga az oroszlanészeldítő Lucas is kinyilatkozta, hogy két előadás egy nap igen sok. — Az oroszlanészeldítő belépett a kalitba, s az állatokat lovag korbácsával útni kezdte. Ezek felemelkedtek, s morogni kezdtek. Amidőn Lucas oket lefektetni, s tekintetével elhallgattatni akarta, az egyik oroszlan reá ugrott és levette. A közönség az elszörnyedés kiáltását hallatá; — Lucas fel akart egyenesedni, azonban a legnagyobb oroszlan mellére ugrott, s így minden mozcizanást lehetlenné tett. — E helyzetében támadt reá két másik fenevad, s az egyik zombján, a másik nyakán kezdé marezangolni a lust. Lucas szolgálja, ki különben soha nem merészelt az állatokhoz bemenni, hirtelen berohant a kalitba, s fegyverrel kezdé verni az oroszlanokat. — „El innen el!“ kiáltott Lucas, „hagj engem egyedül meghalnom.“ Azonban a szolgálta nem tágitott, hanem teljes erőből verte az állatokat, s mondván: „én is önnel halok meg!“ És valóban e szerencsétlen is szélylyel tépetett volna, mint ura, ha a nyöstény oroszlan egész dühvel a többi háromra nem rohan, s azokat szét nem kergeti, mi alatt aztán sikerült, Lucast szolgálójának összemarezangolva, s vérel boritva a kalitkából kivonni. Miután az első orvosi segély megadatott, ipához, egy kovácsmesterhez vitették. Egész éjen át s másnap is a legfőbb seblázban

szenvedett, beszélni épen nem tudott. Huszonöt seb, és ezek közt három életveszélyes ejtetett rajta. — Különbem nem első eset, hogy Lucast oroszlanjai, mikkel már néhány év óta ad előadásokat, megtámadják; ennyire azonban még nem volt szétmarezangolva. Felgyógyulása igen kétséges. A szolgálának a legkisebb baja sen törtért. — Augustusban megfagyott. Aug. 11-én alsó-Uremtől — Krainban — ¼ órányira egy 70 éves parasztnő a hegyek közt megfagyott. A szegény Triesztból jött gyalog, hol leánya számára tett bevásárlásokat. — Utközben fagyasztó szélvihar érte, s a pályaudvartól ¼ mérföldnyire megfagyott.

Szent gyakorlatok.

Szent Gertrudtól v. Sz. Benedek a p á c z a s z ü z e k számára, — közzétette Don Guanger Abbé.

„J é z u s - o m !

„Altass el engem, s szent szerelmed árnyéka fátyolkint boruljon én reám. Egész életem oda volt irányozva, hogy élvezzem szerelmed édességét; engedj kebledbe sohajtanom, hogy egészen elolvadva, te benned oszolhassam föl. — Oh te! Ki az én legdrágább örömem vagy, haddenyésszem el öleléseidben, hadd legyen szerelmed mystikus csókja az én sirom.“

„Vigy be engem a te szerelmed legbelsejébe, szívem tüzesen sovárog isteni csókok után; lelkem szomjazik örökkévaló öleléseidre. Oh szerelmem, szép napfényem! szeretnék meghalni, ezerszer, hogy te benned megpihenhessek.“

„Engedd nyujtanom neked az én aláztos csókomat is, hogy veled egyesülve, elválhatlanul veled maradhassak.“

„Oh szerelmem! pazarold reám is éledeiseidet, mig Istennel egy lélekke válok; oh mikor fogom érezni karjaid ölelését; oh szívemnek istene. Boldog azon lélek, mely tégedet elválhatlan szerelmemmel ölelve tarthat.“

„Oh szerelmem! — édes szerelmem! mikor jövödsz el, hogy elválassz testemtől lelkemet, hogy az örökre tebenned lakozzék; Gyöngéd, s hathatós öleléseid, ó Jézusom! — annyi éledeletet nyujtanak nekem, hogy ha husz szívem volna is, mindnyája elolvadnék epedő keblemben.“

„Isteni csókjaid életet beléd olvasztják, s lelkemnek szerelmes ölelései erről tanuskodnak. Ó boldogság, ha ily pillanatokban élettelen összerogyni tudnék, hogy istenséged szent hullámaiba temetkezhetném.“ — (Szórol-szóra hiven)

Természetes, hogy az ily misteriosus szent gyakorlatok fölhevítik a fiatal leányok képeletét. — mi végre is fanatizmussá válván, a szent fátyol felvételével — vélik az Isten kívánságát teljesíthetni.

Másik szent gyakorlat, a szerzetbe lépni szándékozó ujoncz számára.

„A szerelmem az, a Jézus iránti szerelmem, mi a keresztény lelkeket felbuzdítja, s önkívületi állapotba hozza. Attól ered az eleven tűz, a vértanúság kívánalma, öröm a fájdalmak közepette, szomjazás a szenvedések után, s minden után, mit a világ retteg és megvet. Az istennel teljes egyesülésre szükséges, — magunkat a teremtmények től elkülönözni, — különösen, lemondani a rokonok iránt szeretetről. Jézus krisztus mondá: „A ki nem jő én hozzám és nem gyűlöli az ő atyjafiait, nem lehet az én tanítványom.“ De mire való e rokonyülölet? — Mert leggyakrabban nincsenek nagyobb ellenségei lelkünknek, mint azok, kik hozzánk legközelebb állanak; ha valamely rendbe lépésről van szó, nem lehetünk kötelezve, hogy szüleinknek engedelmeskedjünk.“

„Ha tehát az ifju szerzetesi pályára érzi magát hivatva, s ennek szülei ellenszegülnek, akkor az isten akarját előbb tegye a rokonok kívánságánál, kik személyes érdekből, neki ártani akaruk.“

„Szent Tamás hátrahagyott irataiban a tökéletes életre hivatottakat inti, hogy rokonaiktól ne kérjenek s ne fogadjanak el tanácsokat, mert e tekintetben azok az ő ellenségei. Ha tehát nem vagyunk kötelesek hivatásunkban szüleink tanácsát követni, még kevésbé lehetünk kötelezve, hogy tőlük arra engedélyt kérjünk vagy várjunk, kivált ha félni lehet, hogy kívánságaikat igaztalanul és jogtalanul megtagadják, vagy annak gáttakat vetni akarnának.“

Ily épületes dolgokat s tiszta morálra vezető tanításokat adnak a szerzetesek és apácák a fiatal nemzedék kezébe buzdító olvasmányul; ilyenek a Szent Ignác, szent Terézia, szent Klára szent gyakorlataiban olvashatók, — Mária rózsafője különösen ajánlatik olvasmányul a tüzesebb képzelgésű fiatal leánykáknak, kiket a tisztelendő materek a szent életnek megnyerni akarnak.

Az isteni szerelem palotája.

„Az isteni szerelem képe: — nemes, magas termet, rózsás ajkakkal, szöke hátra simított hajzattal, melynek hullámain piros szalag tartja öszsze; válláról lenge átlátszó fátyol lebeg; — kezében iv van de sem nyilvesszót sem puzdrát nem hord magával, ezeket a gráciák, és érények nyujtják át neki, kik kíséretét képezik.“

„Ezen szép palotában találhatni a győzelem és béke gyönyörű berkeit is, hol mysteriumokat és szomorujátékokat adnak elő, például Szent Ignác vértanúságát. Mindennap más új előadás tartatik.“

„E kéjpalotában adatni szokott hangversenyeken az aláztosság játcsza a bassust, a jótékonyt; az odaadás a magas, a türelem pedig a mély contrabassst; mindezekhez „a z isteni szerelem veri a taktust.“ Szórol szóra leírva szent Gertrud, Benedekrendi Szűz és apátnő szent gyakorlataiból.)

— Rövid kivonata. A „Feketék hadjárata“ czimű könyvből 1865. Az iskolafelügyelő báró Ruffinier (e névből kitetszik, hogy a dolog Franciaországban történik) minden bárkitől eredő vádaskodásnak nyitva tartja füleit, minek következtében a legjelesebb tanítók ellen a legszigorubb vizsgálat rendeltetik el, s igen gyakran a legártatlanabb is elmozdittatik állásából.

Elkésvén egyik tanítónak fizetési utalványa, megkérte a péket, várjon néhány napig, mig fizetését megkapván tartozását kifizetheti? —

„Vizsgálat a adósságba merült ellen.“ Egy zabolátlan pajkos gyermeknek haját meghuzza a türelmét vesztett tanító? —

„Vizsgálat a durva kegyetlen tanító ellen.“ Rég nem látott barátjával találkozáván, egy pohár sörré bemegy a tanító a serházba? —

„Vizsgálat a korecsmahős ellen.“ Szemére hányja nejeének a tanító, hogy a háztartásnál nem eléggé gondos és takarékos? —

„Vizsgálat a orosz férjellen.“ Panasolja a tanító, hogy a szomszéd malaczai az iskola kertjében kárt tettek? —

„Vizsgálat a örökös perlekedő ellen.“ Két ismeretlen forduljon meg egyik vagy másik tanítónál? —

„Vizsgálat a gyanus összeköttetés, stársalgás miatt.“ Mutatvány számot kapjon a tanító egyik szabadelvű lapból, mire azonban elő sem fizetett? —

„Vizsgálat a demagog ellen.“ Merje a tanító véleményét nyilvánítani a paplak némi czélsze.útlén igazítása ellen, mit a lelkész kívánt tétetni? „Vizsgálat a elégtellen, istentelen, irigyember ellen, ki a község közű csak konkolyt szokott hinteni.

Találkozzék a tanító az erdő gyalog ösvényén egyik szomszédja szép leányával, s mondja neki hol jár erre szép Katharina? —

„Vizsgálat a csábító ellen. stb. stb.

Nem azért idézzük e kivonatot, hogy attól tartsunk, miszerint ujonnan kinevezett iskolafelügyelőink is ily barátjaivá válnának a folytonos vizsgálatnak; — de ha csak lehet, mégis jó lesz oda hatnunk, hogy felekezeti iskoláink tanító minél kevésbé legyenek kitétetve az épen nem lehetetlen apró zaklatásoknak.

Legujabb

— Pest, aug. 26. Királynő ő felsége szeptemberben érkezik Magyarországra.

— Károly romániai fejedelem közelebb Pestre jön.

— A gözsi klón szobaton teszik meg a kíséreltet, s aztán átadják a közlekedésnek.

— Bécs, aug. 25. A magyar delegatio mai ülésében a hetes-bizottmány jelentést tett a két delegatio határozatai közt fenforgó eltérések iránt.

A tengerészeti budgetben 500,000 frtnyi differenciáról van szó, mely tételre a magyar delegatio többet szavazott meg, mint a reichsrathi.

— Bécs, aug. 25. A bir. tanács delegatiojának budget-bizottsága elhatározta, hogy a közös magkivántató póthitel iránt beadott kormányi előterjesztvényt csak a számadások bemutatása után veszi tárgyalásba. A külügyi és tengerészeti budgetek iránt egyetértés jött létre a magyar delegatioval; csupán a Lloyd jövedelmi adójára vonatkozólag ragaszkodik a reichrath bizottsága saját előbbi határozatához, minélfogya ezen tétel iránt közös szavazásnak kell tőstenni.

— Bécs, aug. 25. Az „Oesterr. Corr.“ szerint Károly romániai fejedelem oct. hóban incognito Bécsbe szándékozik jönni.

— Madrid, aug. 25. A carlista bandák egyik vezetője Miller lelkész, halálra ítéltett. Állítják, hogy néhány unionista és progressista Serranót trónjelöltül akarja fölléptetni.

Közgazdaszat.

= Pest, aug. 25. Az időjárás szép és ősziesen hűvös, a hőmérő +18°, a légsúlymérő 28" 7". A gabnaüzlet ma vontatott volt. Buza 87 α -tos 5 ft 57 kr, 86 α -tos 5 ft 40 kr, más gabnancmekben a forgalom igen korlátozott volt.

= Az amsterdami iparkiallításban Magyarország csupán 6 kiállító által van képviselve, kiknek névsorát itt közöljük. Kaufmann Adolf Apatinból (kender), első budapesti gőzmalom részvénytársaság (liszt), Dr. Schmiel Henrik Hatvanból (tégla), Feiwel Lipót Pestről (vasbutorok), első magyar vonalzó-intézet, könyvnyomda és üzlet könyvgyár Pestről (üzleti könyvek), Posner Károly Lajos Pestről (a magyar király birtokában levő tárgyak). Ellenben Ausztriából 122 kiállító küldött kiállítási tárgyakat. Egy jelenlevő hazánkfiának leveléből arról értesülünk, hogy Posner ur kiállítási tárgyai általános feltűnést okoztak nemcsak a csekély számú magyarországi, hanem az összes kiállítási tárgyak közt.

Bécsi tőzsde aug. 26. cs. arany 5 90. ezüst 120.75

A marhahusról, annak czélszerű kezelése- és értékesítéséről.

(Folytatás.)

Az egészséges állat kevással a vágás előtti kezelésmód folyton lényeges változáson megy át,

mely a hus színére nézve sincs minden befolyás nélkül. Amaz oktalán eljárás, mely szerint a borjúknál a vágás előtt néhány nappal vagy órával eret vágják, hogy a hus annál fehérebb legyen, mint ez különösen Angliában szokásban volt, (de ma már az ily eljárást méltó büntetés követi) czélszerűtlennek bizonyult be. A hus ezáltal halvány és fonyadt lesz s a legtáplálabb részétől fosztatik meg, annál is inkább, minthogy a borjúk hátulso lábaiknál fogva akasztatván föl, a levegőben csüggye öletnek meg, hogy ekép a vér, a vérédekényekből teljesen eltávolíttassék.

Épöly ártalmas befolyást gyakorolnak a hosszu utak, zaklatások takarmányhiány közvetlenül a vágás előtt, a folyton tartó ráztatás (vasuton) stb.

A vér az ökörnél a test súlyának $\frac{1}{12}$ részét a borjunál $\frac{1}{20}$, a kecskénél s bárálynál és juhnál $\frac{1}{12}$, a házi nyulaknál pedig $\frac{1}{24}$ részét teszi.

A párisi vágószékekben tett észleletek szerint az tünt ki, hogy a kiéhezett állatoknál az edényekben levő vér csak felényi, mint az oly állatoknál, melyek vágás előtt jól voltak lakva.

A koplaló állatoknál a meglevő kövérség fölemésztése várható, melynélfogva a vágás alá szánt marháknak táplálása egész az utolsó órákig, különösen a fiatalabbakra nézve elkerülhetlenül szükséges. A liverpooli (birkenheadi) vágószékekben mult évben tett vizsgálatok szerint azon következtetésre juthatni, hogy a vágómarháknak vágás előtti gondos ápolás alá vétele, különösen a fiatalabb marháknál véghetetlen hatással van a hus minőségére.

A marháknak leölése alkalmával mentül nagyobb mennyiségű vérnek visszatartása alattabb foku hőmérséknel kívánatos. Angliában a letakart hus, miután a belek kivettettek a hőség különféle foka szerint 24-48 óráig a szabad légre fétetik ki, miáltal az éretik el, hogy a hus meglágyul, mi a gyors és tökéletes emésztésre nézve okvetlenül szükséges; s ugy a vasuti kocsiaknál, még ha hosszan sül vagy fő is az.

Alantabb foku hőmérséknel a nyers hus soká eltartható s elszállítása nagy távolságokra lehetővé válik, ha az hűvös légtérben tartatik; a tömitett légtér igen alkalmas eszközül szolgálna a hus szállítására nézve oly körülmények közt, hol jég nem alkalmazható, s ugy a vasuti kocsiaknál, mint a hajókon előnyösen lehetne alkalmazni.

Az ily módon kezelt hust romlatlan minőségében lehetne Londonba, Párisba s még nagyobb távolságokra is küldeni, s az itteni jóminőségű hus az ottaniakkal bátran kiállhatna a versenyre, s azt még a melegebb évszakokban is lehetne eszközölni. De a hus kiszállításánál sokkal több nyemreményre lehetne kilátásunk mint az élő jószágok kiszállításánál; részben mivel a kiviteli költségek sokkal csekélyebbek, részben mivel a marháknak husa sokkal jobb minőségű, ha az ott helyben hol hizlalják, vágatik le mint az olyannak husa, melynek levágása előtt néhány száz mértföldnyi utat kelte tenni.

U—k.

H I R D E T É S E K.

Pályázat építésre.

A tiszántúli reformált egyházkerület által a debreczeni főiskolát illető építkezések ügyében teljes hatalommal megbízott küldöttség a 42 öl 3 láb hosszú és 10 öl magas újabb épület négyoszögű kiegészítését már a jövő 1870. év elején megakarván kezdelni:

pályázatot nyit

egy 45 öl hosszú, 10 öl széles kereszt-, s két 25 és 29 öl hosszú 6 öl 2 láb széles két emeletes szárny-épület felépítésére.

A tervrajzok s a vállalkozási feltételek Pesten t. Hőke László urnál (kétszázötven 9. sz. alatt a m. földhitelintézetnél), Debreczenben a főiskolai igazgatóságnál megtekinthetők. Ugyancott átvehetők a vállalkozni kívánók által betöltendő anyagmennyiség és munkakimutatási rovatos ívek, valamint a vállalkozási feltételek egy példánya.

A betöltött rovatos íveket magában zárt, kellő világossággal szerkesztett s lepecsételt ajánlatok, posta utján, tervívevény mellett legkésőbb f. évi október 31-ik napjáig Debreczenbe küldendők, következő czim alatt:

A debreczeni reformált főiskola igazgatóságának: „Ajánlat a főiskolai újabb épület kiegészítésének elvállalása iránt.”
A zárt ajánlatok f. évi november 1-ő napján bontatnak fel. — Debreczen 1869, aug. 14-én.

Balogh Péter superintendens,

gr. Décsenfeld Imre egyházk. főgondnok,

74. 1-3

Arverési hirdetés.

H.-Szoboszló város törvény-széke mint gyámhatóság részéről közhírré tétetik, miszerint néhai Kádár Terézia, Kovács Károlyné hagyatékát képező összes javak, jelesül: több ágybéli és házi butorok, egy 400 frtra becsült kitűnő zongora, s több fűszerkereskedési cikkek, közárverésen készpénzfizetés mellett a hely színen a többet ígérőknek, f. é. szept. 13-án, szükség esetében szept. 27-én, el fog adatni. Melyre a venni akarók ezennel meghivatnak.

Kelt H.-Szoboszlón, 1869. aug. 14. tv. gyámhatósági tanácsulésből.

Toth Lajos,
68. 3-5 végrehajtó bíró.

Leány-növelde Késmárkon.

Van szerencsém a t. ez. szülőkkel tudatni, miszerint Késmárkon a kor igényeinek megfelelő leány-növeldet nyitottam. A felvételi feltételek következők:

Teljes ellátás- és kézimunkatanításért havonként	18 ft.
Tanításért a tudományokban	2 "
" franczianyelvben	2 "
Zongoratanításért hetenkint 5 órán	4 "
" " " " " " " " " "	8 "
" " " " " " " " " "	5 "

Ruhaszabás- és készítéseért egyszersmindenkorra
A tanításban részt nem vevők csak 18 frtot fizetnek havonként.
Az iskolai év szeptember 1-én veszi kezdetét.
Kassa és Késmárk közt naponta közlekedik a gyorskocsi.
Bővebb tudósítást nyerhetni a szerkesztőségnél.
A t. ez. szülők pártfogásáért esd

Schneider Mária,
leánynövelde-tulajdonos.

41. 6-?

Arverési hirdetmény.

A Konrad Lajos, Sándor, Károly, Gyuta és Berta testvérek közös tulajdonához tartozó sestakerti 1 hold és 1157 \square öl területű jókarban levő szőlő — nyilasonként 400 a. frt kiküldési ár mellett, f. évi szept. 1-ő napján d. n. 3 órakor a hely színen önkéntes árverésen el fog adatni. — Az árverési feltételek alulírottak addig is megtekinthetők.
Kelt Debreczenben, aug. 22. 1869.

74. 5-3

Balkányi Sz. Lajos, törv. széki tanácsnok.

Hirdetmény.

Sz. kir. Debreczen város tanácsa részéről közhírré tétetik, hogy a négy országos vásár alkalmával tartatni szokott juh-, sertés- és szarvasmarha-vásárok napjai f. évi októberi vásártól kezdve következőleg állapítatnak meg:
1. Juhvásár az elővásár vasárnapját megelőző pénteken.
2. Sertésvásár a vásár vasárnapján.
3. Ló- és szarvasmarha-vásár, a vásár hétfőjén venci kezdetét.
Ezen napokat megelőzőleg vásár tartása meg nem engedtetik.
Kelt Debreczenben, aug. 15-án tartott tanácsulésből.

75. 3-5

A városi tanács.

Felelős szerkesztő s kiadó-tulajdonos: **Olah Károly.**

Debreczen. 1869. Nyomatott a város könyvnyomdájában.